

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare Legislativă,
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparate

Revista apare regulat la 1. și 15. a fiecărei luni afară de lunile de vacanțe Iulie și August (iar în cursul anului excepțional ca număr dublu) când apare odată pe lună

Abonamentul pentru Instituții și Autorități	400 Lei	pe 1 an
Advocați	300 Lei	pe 1 an
Magistrați	200 Lei	pe 1 an
Un număr simplu	15 Lei	
Un număr dublu	25 Lei	
Un număr vechi	20 Lei	

Redacția: Strada Băei No. 13. Administrația: Strada Regina Maria No. 34 (Radio Reclam România S. A.) unde se primesc abonamente și ori ce cereri de adție. Telefon 630.

SUMARUL:

1. Notarul public de V. M. Dimitriu
2. Resitulrea cauzei în penal. Observări de Dr. Ioan Popa
Notar de senat Trib. Cluj.
3. Două jurisprudențe penale ale Trib. Deva și Turda cu o adnotare de I. Mănescu
Președinte de senat la Curtea de Apel Cluj.
4. Aplicarea legii de reforma agrară în Ardeal.
5. Jurisprudența stabilită de Inalta Curte de Casație. Complexul pentru Ardeal și Bucovina.
6. Comentarul „Codului civil Austriac” de Dr. Șt. Laday.

Notarul public

Printre inovațiile anteproiectului de lege de organizare a magistraturei este și introducerea pe întreg teritoriul țării a *instituei notarului public*. Nouțatea faptului interesează deopotrivă cercurile juridice din Ardeal și vechiul regat și toată lumea este atenă la războiul ce pare că unii juriști din țara veche l'au declarat acestei categorii de magistrați.

Ceea ce e mai curios este faptul că discuțiile se urmează mai mult gratuit, de oare ce anteproiectul ce cuprinde această inovațiune p'a fost dat publicității și în orice caz nu cuprinde decât dispozițiunea, că se institue oficiul Notarului public, care va legaliza și autentifica pe viitor actele și va împlini și alte atribuțiuni cuprinse într'o lege specială ce se va face.

Dar, această lege nu e încă cunoscută și totuși . . . discuțiunile au început. În vechiul regat o astfel de instituție n'a mai existat; experiența aplicării n'o pot avea decât juriștii din Ardeal, Bucovina și Basarabia și tocmai aceștia par că nu participă la discuții sau nu sunt întrebați asupra chesliunei pentru lămuriri.

Iată de ce nu găseșc lipsite de interes

câteva scurte detalii culese din regiunea de drept, unde instituția Notarului public se aplică de 50 de ani și unde ea nu stingherește întru nimic exercitarea profesiunii de avocat, ba tocmai din potrivă.*

În principiu regimul modern de economie politică bazat pe fantastica circulație a avuțiilor nu se poate desvolta decât pe exactitatea și încrederea în contracte. Acolo unde contractele sunt dubioase, promisiunile nu se realizează, iar pretențiile terțiilor în raporturile de drept nu sunt asigurate, tranzacțiile și comerțul stagnează iar mersul evolutiv general se resimte. Siguranța pe contracte este pivotul de desvoltare în economia națională a unui popor. Acesta e motivul pentru care în toate țările din lume s'au luat măsurile cele mai riguroase, pentru ca actele ce intervin între părți să fie de nediscutat și să înspire absolut toată încrederea.

Cine să facă contractele într'o țară, pentru ca acestea să fie îngrădite de toată siguranța și exacta eficacitate?

Instanțelor judecătorești nu le poți încredința această însărcinare de oarece ele sunt chemate a judeca actele pe care tot ele le-au înțarit. Ele nu sunt menite să discute cu părțile, care închee actele ci numai să verifice asemenea acte. Nu este destul ca contractul să fie bine întocmit ca formă, dar și cuprinsul să concorde cu legile și să fie redactat

*) A se vedea în lucrarea „Observațiuni asupra Notariatului din Basarabia” de C. I. Panaitescu tip. Curierul Judiciar București 1924 păreriile autorului — un distins fost Consilier la Curtea de Apel din Chișinău — care închee primul capitol cu speranța într'o viitoare unificare a notariatului din întreaga țară și care cu toții o asteptăm să se împluiască cât mai neîntârziat.

ca atare; numai astfel se evită mii de procese. Instanța nu poate face acest lucru și nici n'ar fi bine, deoarece atunci când judecă nu poate rămânea imparțială față de un contract făcut de ea și nici nu poate pretinde plată de la părți. A fi obligată să le efectueze gratuit am avea nevoie de zeci de mii de judecători.

Părțile, nici secretarii comunali de pildă, nu se pricep la alcătuirea actelor, pentru asta trebuie un jurist care să cunoască legile și formele de alcătuire a acestor acte. Acest om de legi, poate fi avocatul, însă un avocat nu poate fi însărcinat să facă aceste acte publice de oarece este o persoană particulară și foarte des actul dintre părți e nevoie ca să fie redactat *ca act public*. Și pentru ca să fiu și mai bine înțeles e nevoie să adaug, că spre deosebire de felurile de acte cunoscute în vechiul regat ca: *autentice și sub semnătură privată; legalizate sau cele cu data certă* instituția notarului public e chemată — cel puțin în Ardeal — să mai alcătuiască un altfel de act, numit *act notarial public*, care este alcătuit de notar după cererea și consimțământul părților și după normele și în cazurile prevăzute expres de legea, care cum spuneam la noi are a se alcătui.

Terțele persoane au încredere într'un contract numai când este alcătuit ca *act notarial public* cum ar fi de exemplu cele intervenite între rude, soți, logodnici, căci altfel se fac numai, ad usum delphini (după legea din Ardeal). Pentru alcătuirea actelor în general dar mai ales a actelor notariale publice, încrederea publicului, cere o persoană, un jurist priceput și pregătit ca atare și care să nu depindă de public cum este avocatul legat de interesele materiale ale clienților.

Intre clientul dela care primește mii de lei anual și între o altă persoană steină, când s'ar prezenta ambele aceste părți înaintea sa, avocatului îi vine greu să facă actul, păstrând imparțialitatea necesară. Iată motive principial indiscutabile care cer introducerea și la noi a instituției notarului public, a acelei persoane învățate, pricepute și mai presus de toate care să inspire absolut toată încrederea.

Notarul public este un magistrat numit prin decret regal în baza vârstei, titlurilor, examenului de capacitate, cauției, etc. și care prin viața și trecutul său de probitate să fie mai presus de orice bănuială.

În legătură strânsă cu bugetul precar al țării pe deoparte, care nu permite înmulțirea numărului magistraților actuali la instanțe, funcționarea notarilor publici plătiți de părți și rămânând totuși magistrați, mai desleagă și chestiunea ușurării judecării proceselor și curmarea amânării acestora la infinit din lipsă de personal.

S'ar rezolva în acelaș timp și altă chestiune foarte importantă, anume aceia ca judecătorii să se îndeletnicească exclusiv cu judecarea proceselor singura și adevărata lor menire.

Astăzi când grefele tribunalelor din vechiul regat sunt absorbite cu lucrările actelor de notariat, iar judecătorii își pierd mai mult ca jumătate din timpul de lucru cu autentificare acestora, este evident că judecarea cauzelor suferă. Ar mai fi de luat în considerare și puțina atenție pe care judecătorii — *din lipsa de timp* — o dau formei și facturii actelor pe care le autentifică, control care, de multe ori se reduce la stabilirea identității părților și la primirea sumelor de bani de către acestea.

Sunt greutăți zic unii ce se opun la introducerea în vechiul regat al notarului public, pentru că situația proprietății nu e lichidă în lipsa instituției „Cărților funduare” și teama de primejdii la punerea ei în aplicare, locuitorii dela sate și târgușoare nu vor ști unde să se adreseze. Depozitele și actele încredințate notarilor nu sunt în siguranță nefiind destul de garantate contra furtului și incediilor. Chestia înainte de toate, care interesează bunul renume al țării și creditul ei în afară și așa destul de sdruncinat prin reaua factură a unora din legilor noastre ce nu oferă străinătății garanții drepturilor câștigate primează trebuie luată mai ales în considerare.

Vreau să mă refer la funcționarea notarilor publici în Ardeal și Bucovina. În aceste ținuturi este deprins publicul a nu discuta nici odată cinstea, averea etc.

altora și nici prin gând nu ar trece cuiva să încerce a pune la îndoială autoritatea morală a notarului public. Mai mult, atât de mare prestigiu au avut notarii publici în trecut în Ardeal, încât această autoritate morală — ține sus în stima generală pe actualii notari publici mai tineri și mai cu puțină experiență poate ca cei din era trecută, numiți fiind în epoca noastră românească.

Cum și-au autentificat și legalizat țărani români până acum actele în Ardeal, așa vor proceda și cei din vechiul Regat; iar case de fier pot avea și notarii la fel cu depozitarii de bani publici etc.

Relativ la chestiunea de ordin profesional, singura ce pare că neliniștește pe juriștii avocați din vechiul regat, ea nici nu se poate susține, deoarece notarii publici lucrează mână în mână cu avocații, trăesc din muncă solidară și reciprocă.

Nu-mi vine a crede că s'ar putea macar pune în discuție cinstea profesională a notarilor publici care vor funcționa în viitor pe întreg teritoriul țării. A vorbi de așa ceva ar fi tot una cu a ne îndoii de cinstea și capacitatea magistraturei noastre în general, cea ce este inadmisibil.

Iată în cât va cuvinte pentru ce socotim că instituția notarului public, ce se va introduce prin noua lege unificată de organizare a magistraturei constituie un pas hotărîtor pe drumul progresului și consolidării ca organizare a justiției țării.

Inovațiile în toate materiile cerute de legea progresului surprind uneori prin aceea că obligă mulțimea să rupă cu trecutul și e lucru natural. În ce privește foloasele ce isvorăsc pentru justițiabilii țării din introducerea la noi a instituției notarului public, ele se pot aprecia de ori cine ia contact cu lumea juridică din teritoriile țării unde ea există și este o binefacere.

Să nu se prea teamă nimeni, că rezultatele nu vor fi la fel pe întreg teritoriul țării. Sforțându-ne a aprecia desinteresați și din dragoste pentru binele general, instituțiile inovatoare cerute pentru progresul justiției, a sosit poate timpul ca să începem a introduce și în le-

gislația țării românești părțile bune din legislațiile sub care au viețuit până acum frânturile neamului cu care la un loc alcătuim astăzi națiunea română.

V. M. D.

Restituirea cauțiunii depuse de o terță persoană pentru acuzat și deținerea din nou a acuzatului. Observări

Tribunalul Cluj în ședința de consiliu din Martie 1924 a respins cererea de înapoiere a cauțiunii de 20,000 lei depusă de Gh. P. și Maria P. pentru acuzatul F. I. și de a ordona din nou deținerea acuzatului.

Curtea de Apel ca instanță supremă prin încheierea, dată în ședința de consiliu din 2 Apr. 1924, publicată în Nr. 8 al „Ardealului Juridic” a reformal deciziunea tribunalului, ordonând eliberarea cauțiunii și deținerea din nou a acuzatului F. I., care făcea serviciu activ la Reg. 83. Inf. Cluj.

La aceste hotărâri aș dori să fac unele observațiuni de oarece încheierea Curții a rămas jurevalidă și prezintă un interes deosebit, este o vinovație frumoasă și ar urma să se stabilească ca practică în această materie.

Încheierea Curții de Apel pe cât este de echitabilă față de deponentul cauțiunii, pe atât este de nedreaptă față de acuzat. Ar fi poate chiar logică și corectă în vederea principiului pus bine de Curte, de a se garanta sancțiunea dictată de legea penală — executarea pedepsei — dar numai atunci când alte mijloace nu sunt pentru a asigura aceasta și de fapt ar fi teamă întemeiată — *dovezi* — că acuzatul a încercat să se sustragă dela executarea pedepsei, ceea ce nu este în cazul de față.

Eu cred, că conform spiritului proced. pen. maghiare, care pentru garantarea libertății individuale de multeori devine cazuistică și trece la explicații chiar, este mai legală și logică deciziunea tribunalului.

În primul rând spiritul și principiile umanitare de care este călăuzită proced. pen. maghiară exclud cu totul interpretarea în defavorul acuzatului a textelor de lege neclare, neprecise și discutabile.

Punctul de vedere al Curții de Apel este în contradicție cu regulile precise și indiscutabile de interpretare a legii, deoarece normele de procedură în general nu se pot interpreta nici când *in mod extensiv* ca cele ale dreptului material, și îndeosebi nu, când procedura înșiră excepții și dacă cazurile la care este de a se aplica norma de procedură sunt înșirati taxativ în lege, ca în speță în art. 166 Pp. În asemenea cazuri interpretarea extenzivă este cu totul exclusă.

Dar nu numai din aceste puncte de vedere nu și are temei încheierea Curții de Apel ci și din considerațiuni practice.

Într'adevăr, acela care depune o cauțiune pentru o terță persoană, pe de-o parte își ia oareșcari obligații față de stat și dacă statul prin dispoziția instanței le acceptă acestea obligații deponentul cauțiunii unilateral și în mod samvolnic nu le poate înceta. Această obligație dănuiește până nu intervine orecare caz înșirat în lege.

Apoi terța persoană poate depune cauțiunea dintr'un sentiment de milă, din bunăvoință, din afecțiunea deosebită ce are față de acuzat dar nu este exclus ca acuzatul se dea o contra valoare, să facă

o lucrare, o prestațiune de ori și ce natură, a plăti interese după suma depusă sau altele. Ori care a fost motivul depunerii, între deponent și acuzat intervine o convenție uni sau bilaterală. În cazul de față n'a fost la fel? Acuzatul n'a făcut oreșcare prestațiune pentru cauțiunea depusă? Nu se poate deci decide în chestiune în defavorul acuzatului fără ascultarea față de aratarea unilaterală a deponentului cauțiunei.

Legea permite unei terte persoane să vină în ajutorul semenului său prin depunerea cauțiunei, ca sa-și recâștige libertatea, dar este contra simțului de drept a lăsa la discreția terței persoane ca libertatea căștigată s'o piardă din nou.

Restituirea cauțiunei revine de regulă unui proces grațios ce legea numai din anumite considerațiuni practice o încredințează instanței penale de judecată, care dispoziție excepțională a o interpreta în defavorul acuzatului ar fi contrar spiritului procedurii penale.

Interesul social și justițiar nu se împacă prin ordonarea din nou a arestului.

Este adevărat că art. 165 Sp. spune că individul pus în libertate poate fi deținut din nou dacă, cauza legală pentru ordonarea închisorei preventive s'a ivit în urma punerii în libertate a înfractorului. În speță însă nu există acest caz deoarece deși art. 141. pt. 2 Pp spune, că delinerea prealabilă se poate ordona dacă există dovezi că înfractorul face pregătiri pentru a fugi; simpla afirmație a deponentului cauțiunei, eu cred că nu este dovadă, îndeosebi pentru că acuzatul de câtori a fost citat s'a prezentat în instanță.

Cauza legală cerută de art. 165 Pp. nu s'a ivit în urmă ci, din contra împrejurările s'au schimbat în favorul acuzatului, întrucât, când a fost eliberat se avea în vedere pedeapsa prescrisă în lege pentru omor, iar în urmă în vedere circumstanțelor ce militau în favorul acuzatului i s'a aplicat o pedeapsă minimală de 1 an și jum. reclusiune din care s'a computat arestul preventiv făcut timp de 2 luni.

În cazul din speță cred că a greșit Curtea și față de dispozițiile art 143 al. 5 Pp. întrucât acuzatul în momentul ordonării din nou a arestului făcea serviciu activ la armată Reg. 83 Inf. Cluj și cu privire la aceste persoane al. 5 al art. 143 Pp. spune: „*În contra unei persoane care se află în serviciul activ al forței armate ori al jandarmeriei, ori este chemat în serviciu provizoriu, autoritatea civilă, în timpul acestui serviciu și în vreme de pace, nu poate ordona deținerea prealabilă de cât numai în materie de crimă, când a fugit, ori pe baza al. 3 al art. 141 Pp.*” Aceasta însă n'o afirma nici chiar deponentul cauțiunei, ba n'a produs dovezi nici chiar că acuzatul ar fi făcut pregătiri pentru a fugi.

Deci o deosebire importantă față de dispozițiile art. 141 Pci. 2 Pp. care cere numai dovezi sau bănuială întemeiată că acuzatul voiește să fugă.

Eu cred că certele familiare nu sunt dovezi pentru dosirea cuiva și nu pot avea ca sancțiune pierderea libertății individuale a unei persoane.

Este adevărat pe cum spune Dl. Consilier de Curte V. M. Dimitriu că *textele de legi sunt reci și rigide și sarcina de a le da viață revine judecătorului*, dar acestea devin și mai reci și mai rigide dacă la aplicarea lor le interpretăm în defavorul acuzatului și uităm principiul de care sunt și trebuie

să fie călăuzite toate legile unui Stat modern, *garantarea libertății individuale.*

În acest sens trebuie să se formeze practica și în acest spirit s'ar putea interpreta și *regulele de procedură în mod extensiv.*)

Cluj, la 22 Apr. 1924

Dr. Ioan Popa
notar la Trib. Cluj

*) Ne pare bine că tinerii noștri juristi au început a lucra și se interesează de interpretarea pe care instanțele superioare în formațiunea lor românească, încep a o da unor texte din legislația maghiară civilă sau penală aflată încă în vigoare pe teritoriul de drept al Ardealului.

Respectând părerile juridice ale autorului ținem doară să punem la punct câteva adevăruri de fapt și drept de care dl. Dr. I. Popa n'a ținut seama în deajuns când și-a făcut observările ce privesc erorile, ce crede că conține încheierea Curții de Apel, pe care o discută.

Curtea de Apel Cluj (vezi Nr. 8—1924. Ardealul Juridic.) ca să ajungă la reordonarea arestului preventiv contra acuzatului F. și concomitent la eliberarea cauțiunei terțului ce a depus-o în 1921 cu scopul eliberării provizorii al acestuia în acel timp s'a bazat pe fapte concrete:

1. Acuzatul a ramas definitiv condamnat și mulțumit cu pedeapsă pentru crimă.

2. Cauțiunea depusă nu mai era o garanție că-și va executa pedeapsa. (Certificatul tribunalului.)

3. El fusese eliberat provizoriu de judele instructor și pe o cauțiune, care dacă s'a eliberat terțului nu mai există nici o garanție că acuzatul nu se va sustrage de la executarea pedepsei.

4. Curtea n'a ordonat ea arestarea; ci a pus în vigoare deciziunea judelei instructor dată în 1921 și devenită executorie acum.

5. Deși era militar activ acuzatul n'a fost deținut din nou pentru un fapt care l'ar fi săvârșit ca militar, ci el era arestat în timpul când și-a început serviciul militar și s'a bucurat de eliberare provizorie. Considerarea ca rearestat așa dar chiar ca militar Curtea era liberă s'o facă și a și ordonat să se execute prin autoritatea militară (conf. art. 143 a. IV.)

În ce privește spiritul proleguitor libertății individuale al pr. p. maghiare, Curtea l'a ținut îndeajuns în considerare, dar Curtea a judecat bine când a decis că această dragoste pentru libertatea individuală nu poate merge până acolo încât să facă superfluă executarea sentințelor penale, caz care de s'ar întâmpla, e tot una cu prăbușirea autorității statului.

Nota Red.

JURISPRUDENȚA

Tribunalul Deva

No, 2205—51—921.

Calificarea în penal stabilită de tribunal în indivergență cu concluziile procurorului. Art. 279 și 36 c. p. Element de apreciere. Motivare. Adnotare.

Sentința

Tribunalul Deva, ca for penal de I instanța declara de vinovat pe K. P. de 23 ani, născut și domiciliat în comuna Barcea-macă, român gr. or. necăsătorit, plugar soldat n'a fost, știe carte, și are avere, declara de vinovat într'o crima de leziune corporală gravă care a cauzat moartea, prevăzută și de § 306 din Cp. fiindcă în ziua de 16 Octombrie 1921 în comuna, la o petrecere cu intențiune de a lovi dar fără intențiune de-a omorâ l'a inpuns pe C. A. cu un cuțit în spate, în urma careia victimă în câteva minute a decedat și pentru această faptă în baza §§ 306 din Cp. cu aplicarea 9—2 Cp. îl condamna la cinci (5) ani reclusiune.

Din pedeapsă croita i se socotește că împlinită 9 luni cu durarea arestului de instrucție.

Este obligat la suportarea tuturor cheltuelilor de proces în baza § 480 pp. cari deocamdată sunt neincasabile în suma de 586 lei și la cele cari se vor mai ivi, cu executarea pedepsei.

Corpul delict se confiscă în baza § 61 Cp.

Partea civilă se îndrumă la instanță civilă cu pretențiunea s'a materială în baza § 489 pp.

Motive

Procurorul a susținut acuza neschimbată cerând stabilire a vinovației în baza § 279 Cp.

Tribunalul a stabilit starea faptică următoarea:

În comuna B. la 16 Octombrie 1921, era o petrecere cu joc în cârciumă acolo erau adunați oameni la hora și între ei era victimă C. A., acuzatul K. P., mai departe fratele acuzatului. Victima A. Cs. a stat pe târnațul cârciumei, la un moment a eșit din cârciumă P. K., adică fratele acuzatului și văzându-l pe victima pe târnaț a zvarlit în acesta cu piatră, ce o avea în mână, însă nu la lovit. După aceea victima s'a dat jos de pe târnaț, a făcut puțin fața la hora, în care timp a eșit din hora acuzatul și s'a repezit la victima cu cuțitul în mână pe care la înplantat în groapă din partea stângă a urmărilor victimei. Victima care era soldat a scos baionetă și s'a răpezit la acuzat dar nu l'a putut lovi a fugit cam. 200 metri de jos. Martorul D. I. la pus pe car și la dus acasă în comuna Pestis, unde după vre-o 10 miute a murit. Lovitura de cuțit era lângă articulația umărului stâng, din față, în fașia (groapă) subclaviculară a victimei, a lovit plămânul stâng. Cauza morții era sângerea internă și orice ajutor medical cât de grabnic dat nu ar fi putut a salva viața victimei.

Tribunalul a statorit starea faptică aceasta din declarațiunile martorilor făcută sub jurământ, și din datele autopsiei.

Acești martori au predat cu unanimitate, că acuzatul s'a repezit la victima fără motiv l'a împuns și victima numai după aceasta a scos baineța sa afară ca se apere dar era deja târziu. Numai singurul martor Gh. C. afirma, că în momentul faptului pe amândoi i-a văzut atât pe acuzatul, cât și pe victima ridicând unul cuțitul și altul baionetă.

Absolut nu e dovedită afirmațiunea acuzatului, că victima ar fi sărit la acuzat și când victima a vrut să dea de 2 ori în el, atunci în apărarea justă a aplicat acuzatul împungătură cu cuțitul.

Fașa de negarea a acuzatului Tribunalul nu găsește însă dovedită intențiunea acuzatului de a omorâ pe victima.

Nu se poate constată cu siguranță, care era motivul psihic al faptului. Atât acuzatul cât și fratele sau K. P., care la început a zvarlit cu o piatră sau cărămidă asupra victimei adică care a început bataia erau cam în stare bejivă puțină, și reamintind la faptul, că în ziua de Rusalii în comuna C. au avut neplăceri cu victima, au început bătaiea cu victima care era ocazional în hora și care tot a beut vinars, și care fiind soldat, era în horă cu baioneta.

Că acuzatul nu a avut intențiune de a omorâ, reese din faptul că numai odată a împuns cu cuțitul pe victima în numărul stâng — în care loc loviturile nu sunt absolut mortale, după împungătura n'a făcut nimic acuzatul, ci a fugit dela față locului și absolut nu a avut o purtare agreosină continuativă față de victima, care din apărarea justă a scos afară baioneta sa și a repezit asupra acuzatului.

Având însă în vedere, că acuzatul a avut intențiune, ca să lovească pe victima.

Având în vedere, că împunsătura este în strict legătură cu moartea victimei:

Tribunalul a calificat fapta numai conform § 306 Cp. ne putând a stabili cu siguranță infracțiunea prevăzută în § 279 Cp. (Vidi praxa: XXIX 146, XXXVII 293, XXVII 365, XXIII 414, pagina 380 Dr, Angyal Degre Bjog.

La amăsura pedepsei tribunalul a avut în vedere ca împrejurarea atenuantă: etatea tânără recunoașterea în parte a acuzatului, mai departe era puțin beat,

În urma acestora în lipsa împrejurărilor agravante considerabilă,

Văzând mai departe ca nu sunt de față cauze cari eschid sau sistează imputarea faptului față de acuzat,

Tribunalul a pedepsit cu pedeapsa scrisă în partea dispozitivă, care este în consonanță cu penalitatea faptului sevârșit.

Partea lezată nu a dovedit cu nimica paguba sa — prin urmare tribunalul a îndrumat la calea civilă cu pretenziunea s'a materială.

Celelalte dispozițiuni ale sentinței de față sunt bazate pe §§ ele invocate în partea dispozitivă.

Deva, la 20 Septembrie 1923.

Adnotare. Sentința ce dăm publicității este remarcabilă prin ușurința cu care se tratează o crimă de omor cu voință în forma cea mai tipică.

Cine-va, care fără să se certe cu victima și având ca motiv o razbunare, născută dintr'un fapt petrecut de curând, se repede la victima cu un cuțit, pe care îl înplantă în peptul victimei, lângă articulația umărului stâng, din față, în fosa subclaviculară, străpungând plamanul stâng.

Acest fapt îl califică tribunalul ca leziune corporală gravă provocătoare de moarte, în neacord cu concluziile ministerului public, care cerea ca faptul să fie calificat omor cu voință.

De ce nu a fost de acord tribunalul cu concluziile ministerului public o spune tot tribunalul în motivele sale și anume: „Față de negarea acuzatului, tribunalul nu găsește dovedită intențiunea acuzatului de a omorâ pe victimă.” Cu alte cuvinte dacă acuzatul bine voia să spună că a avut intenția să facă moarte de om, tribunalul de asemenea ar fi binevoit să-i califice fapta de crimă de omor cu voință.

Concluzie deci, pentru o viitoare praxă, că dacă acuzatul nu face declarație în acest sens, nu i-se poate califica fapta de omor; ci cel mult, de leziuni corporale grave, cauzătoare de moarte.

Ce excepții ar fi în cazul acesta, condamnările pentru omor cu voință . . . !

Teoriile de drept și raționamentul cel mai simplist ne învață că intenția să nu așteptăm ca să ne-o spue autorul infracțiunii, ci să-o

cautăm pe cale deductivă.

Luând de bază faptele și împrejurările coordonându-le în mod logic, ajungem să deducem, voința autorului și dacă el a fost constient de rezultatul acțiunii sale, elemente fundamentale ale intenției.

Eată ce trebuie să cenzureze suverama apreciere a adevăratului și distinsului judecător.

Tribunalul stabilește ca stare de fapt că fratele acuzatului a fost agresiv față de victimă, că victima nu răspunde la această agresivitate și că puțin după aceea stând aproape de horă, s'a pomenit cu acuzatul că se repede la el cu un cutit, vizează peptul, străpunge plămănușul etc...

Să zicem că alegerea instrumentului încă n'ar fi determinant în cauză și că cu acest instrument ar fi putut să se gândească acuzatul numai la leziuni corporale poate chiar foarte simple. Dar când acuzatul alege ca loc al leziunilor, peptul victimei parte a corpului destul de importantă vieții omului și când pentru aceasta întrebuițează o forță, care face ca cutitul, instrument ascuțit și tălos, să treacă din partea externă a corpului în partea internă, străpungând plămănușul, intenția autorului devine vizibilă și pentru cel mai profan om.

Fată de rezultatul unei așa judecați pe cât de multă îndrasneală capătă acuzatul, apelând sentința, pe atât se perde și se pleacă ministerul public, luând la cunoștință cu mulțumire sentința.

I. Mănescu.

Prez. de se nat. C. de Apel Cluj

Tribunalul Turda

Nr. 63/924/14.

Legea XLI—1914 și invocarea ei de către funcționarii publici. Autorizări Gerere prealabilă Anulare. Art. 385 pt. 1 c) Achitare 326 pt. 4 pr. p.

In numele legii

Tribunalul Turda că for apelatoric penal în urma apelurilor înaintate din partea procurorului și inculpatului luând sub cercetare cauza penală intentată contra Dr. M. V. pentru delictul de acuzație mincinoasă în care judecătoria de ocol din Turda în ziua de 8 Decembrie 1923 a adus sentința de sub Nr. P. 341—922/9 în desbaterea apelatorică publică ținută la 25 Februarie 1924.

Sentința:

Tribunalul în baza §-ului 385 pct. 1 c) Pp. cu considera la §-ul 21 al legii XLI 1924 anulează sentința instanței prime și achită pe inculpatul Dr. M. V. în baza § 326 pct. 4 Pp. de sub acuza ridicată pentru delictul de denunțare calomnioasă prevăzută și calificată de §-ul 20 al legii XLI 1914.

Motive:

Art. 110 cod. penal pune principiul general: „Când s'a săvârșit crima sau delict care se pot ur-

mări numai la cererea prealabilă a părții vătămate, fără plângerea prealabilă acelu care are acest drept nu se poate deschide acțiune penală.“

Art. 21 din legea XLI 1914 pentru apărarea onoarei spune: „Deschiderea acțiunii penale pentru pedepsirea delictului prevăzută de art. 20 de denunțare calomnioasă, se face numai la cererea prealabilă a părții vătămate.“

În art. 3 pr. p. fixează normele de procedura că: „În cazurile infracțiunilor ce se urmăresc numai la plângerea prealabilă a părții vătămate, nu se poate începe nici o cercetare prealabilă, nici o acuzare nu poate fi ridicată și nici procedura judecătorească nu poate avea loc înainte de a se fi făcut plângerea.“

Ori în întreg dosarul nu se constată că vătămatul Dr. G. ar făcut vreo cerere de pedepsirelui Dr. M. V. în termenele arătate mai jos.

În adevăr: Dr. M. V. avocat din Turda, prin petiția înregistrată la parchetul Turda sub Nr. 219/3 Februarie 1921, și prin acea înregistrată la parchetul general Cluj sub Nr. 223/9 Februarie 1921 a acuzat pe primprocuror la parchetul Turda, că a fost șeful martorilor cari l-au acuzat fals în 1920 ca bolșevist ungar, că conducător al comuniștilor din Turda, că este în legătură cu Horthy, că a fost cu automobil în Ceho-Slovia de unde a adus câteva milioane coroane pentru propaganda ungurească la Turda și din care cauza Dr. V. a fost arestat 15 zile cu începerea dela 7 Noembrie 1920, până ce s'a stabilit nevinovăția sa și asistat procedura, cerând cercetarea cauzei,

La 3 Februarie primprocuror Gh. așterne dlui procuror general din Cluj denunțarea făcută de Dr. V. contra sa pentru acuza mincinoasă. Deși Dr. Gh. ia cunoștința din acest moment de acuzația ridicată contra sa, totuși nu cere pedepsirea lui Dr. V. nici acum nici mai în urma.

Parchetul general Cluj delegea cu facerea cercetărilor pe procurorul C. care asculta pe F. Sz., Al. Ch. polițist. O. B., E. M. și R. șeful siguranței Turda care declară că arestarea lui B. s'a făcut de siguranța în interesul statului. Deasemenea este ascultat și Dr. Gh. care declară că „Asupra denunțului Dr. V. nu mă voi pronunța, dar întrucât dispune de dovezi și își poate susține afirmațiunile nu are decât să dovedească“. Nici cu ocazia aceasta Dr. Gh. nu formulează vre-o cerere de pedepsire lui Dr. V.

Procurorul delegat C. prin raportul sau Nr. 543 21 Martie 1921, conchide ca „întreaga reclamația lui V. este fără temei și este cazul că în contra lui V. să se introducă acțiunea publică de acuzație falsă prevăzută și pedepsită de art. 227—229 cod. penal.“ La acest raport parchetul general Cluj răspunde cu Nr. 8812 2 Aprilie 1921, dând parchetului Turda autorizația de a urmări din oficiu calomnia comișă de

Dr. V. contra Dr. Gh., iar cu adresa Nr. 702 5 Maiu 1921 însărcinează pe procurorul să reprezinte acuzarea de calomnie.

Acesta însă ridică actul de acuzare Nr. 693—18 Maiu 1921, contra lui Dr. V. pentru crima de acuzațiune mincinoasă prevăzută de art. 227. tit. 1. al. 2. cod penal iar nu pentru calomnie pentru care era autorizat de procurorul General.

În urma excepțiunii ridicate de Dr. V. camera de acuza a Tribunalului Turda prin încheierea Nr. 712—25 Nov. 1921 deduce ca din împrejurarea că Dr. V. a făcut denunțare fără dovezi nu există acuzație mincinoasă, ci este o denunțare calomnioasă prevăzută de legea XLI. 1914 § 20 pe care în baza art. 263 pr. pen. o trimite în judecata Judecătoriei de Ocol-Turda, omițând însă de a constata că pentru aceasta era de lipsă cererea prealabilă a lui Dr. G. cerută expres de art. 21.

Contra acestei încheieri procurorul I. face la 7 Dec. 1921 recurs la Curtea de Apel Cluj, care însă prin decizia Nr. 576—9. Maiu 1922 îl respinge menținând astfel calificarea de denunțare calomnioasă făcută de camera de acuzare Turda.

Această decizie este comunicată și înregistrată la parchetul Turda, la 16 Maiu 1922 sub Nr. 712 și luată la cunoștință de însuși Dr. G. care scrie pe dânsa cu mâna proprie cuvântul, Evidența precum s'a constatat din aceea decizie aflată la parchetul Turda dosar Nr. 172—921 prezentată de Dr. G. azi Tribunalului.

Deși astfel Dr. G. a luat la cunoștință că fapta lui Dr. V. este definitiv calificată de denunțare calomnioasă conform art. 20 legea 41—1914 și care se pedepsește numai la cerere prealabilă a sa precum și indică art. 21 totuși nici de asta dată nu cere pedepsirea lui Dr. V., ci singur procurorul I. la 19 Maiu 1922, prin o rezoluție scrisă pe decizia Curții de Apel înaintează această decizie Judecătoriei de Ocol Turda pentru ținerea pertractării de denunțare calomnioasă.

Dr. G. luând necontestat la cunoștință în acest mod hotărârea aceasta definitivă, cum zice art. 21 nu a mai fost necesar să i-se fi comunicat personal un exemplar al deciziei Curții de Apel.

Judecătorie de Ocol-Turda, după 4 termene când Dr. G. nu s'a prezentat, și după 1 termen când s'a prezentat dar deasemenea n'a cerut nimic a dat sentința Nr. 341—8 Decembrie 1923 în lipsă dr. G. și în prezența acuzatului Dr. V. și a procurorului delegat în care pedepsește pe Dr. V. avocat cu trei luni închisoare corecțională ca pedeapsă principală, 5000 lei amendă ca pedeapsă secundară în baza art. 20 legii vătămării onoarei 141—914 pentru denunțarea calomnioasă săvârșită de Dr. V. contra Dr. G. la 3 și 9 Februarie 1921.

Contra acestei sentințe a făcut apel procurorul

și acuzatul.

La desbaterea principală de azi procurorul delegat a cerut majorarea pedepsei, fapta fiind gravă mai ales comisă de un avocat contra unui primprocuror.

Acuzatul a cerut succesiv: 1. prescrierea de oarece cererea de calomnie trebuia intentată în trei luni începător dela 9 Februarie 1921; 2. vătămarea unui oficiar e în competența Tribunalului cu for. 1. iar vătămarea unui privat trebuie personal susținută la a. instanța nu numai de procurorul delegat 3. caz de nulitate căci Judecătorie omis ascultarea unor martori 4. procurorul delegat nu-a avut drept să facă apel; 5. în caz ultim cere aplicarea art. 92. cod. penal combinat cu art. 1 nov. pen.

Dr. G. declară cu arestarea lui V. s'a făcut de siguranța căreia el nu-i poate da ordine, nu cere pedepsirea vinovatului și-l iartă ca persoană privată, nu-l iartă însă ca persoană oficială.

Tribunalul însă constatând din aceasta stare faptică că vătămatul Dr. G. nefăcând cerere prealabilă de pedepsire a acuzatului Dr. V. ceruta de art. 21 141—1924 combinat cu 110 copen. și 3 proc. pan. nici în cele trei luni începătoare dela 9 Febr. 1921, de când a luat cunoștința de acuzație, așa cum cere art. 112 el 1. cod. penal și nici cel puțin în cele 3 luni începătoare dela 16 mai 1922 de când a luat cunoștință de hotărârea definitivă a Curții de Apel, scriind pe ea cu mâna proprie „evidența“ așa cum cere art. 21. al 2, combinat cu 112 a trebuit să anuleze sentința indecătoriei de Ocol și să-l achite pe acuzat în baza 326 pct. 4. procedura penală, care spune: „Se va da sentința achitatorie dacă lipsește plângerea prealabilă necesară pentru a se putea ridica acuzarea în mod legal.

Acest mod de a vedea al Tribunalului este sprijinit și pe jurisprudența (Grill B. P.) sub art. 110 și 111 cod. pen. unde se spune: „Dacă în cazul procedurii se constată, că inculpatul n'a comis infracțiunea urmărită din oficiu și reprezentată de procuror (acuza mincinoasă) ci a comis o infracțiune ce se urmărește la cererea părții vătămate (calomnie) în cazul acesta inculpatul numai atunci se poate condamna pentru ultima infracțiune dacă partea lezată și-a făcut cererea (propunerea) referitor la pedepsirea inculpatului (în limp legal C. 4171/83) iar sub § 112 C. tot jurisprudența spune: „Cererea părții lezate se poate înainta la parchetul competent sau alt parchet, la parchetul General, la judecătorie, la poliția de stat (Pp. § 90). Dacă lipsește la ridicarea legală a acuzei cererea privată necesară, camera de acuzare stinge procedura (§ 264 pr. pen. al. 4) iar instanța ce judecă achită pe acuzat (§ 326 pct. 4 pp.)

Combaterea obiecțiunilor. Nu s'ar putea obiecta, că Dr. Gh. n'a luat personal cunoștință de decizia Curții de Apel, deoarece pe de o parte el a luat

cunoștință de acuzările lui Dr. V. încă dela 3 și 9 Februarie 1924, de când avea drept a face cererea prealabilă conform art. 112 Cp. iar pe de altă parte Dr. Gh. luând necontestat ca primprocuror la cunoștința decizia Curții de Apel rămasă definitivă cum zice art. 21 și semnând-o, nu a mai fost necesară să i-se fi comunicat și personal un exemplar al deciziei. Curții de oarece scopul ei luarea la cunoștința a fost alins.

De asemenea nu s'ar putea obiecta, că parchetul deschizând o acțiunea publică pe baza art. 112, al. 2 cod penal acțiunea privată nu ar mai fi necesară de oarece acest articol excepționează numai termenul de 3 luni prevăzut de al. prim pentru alte infracțiuni, dar nu dispensează de facerea cererii prealabile în cazul denunțării calomnioase de oarece art. 20, 21 conțin o dispozițiune specială care abroagă ori ce altă dispozițiune generală. Mai mult art. 41 pr. pen. spune, că parchetul poate prelua reprezentarea acuzărei, în prima linie rămânându-i acuzatorului privat rolul de ajutor însă numai în anumitele cazuri înșirate în acest art. între cari însă nu intra și art. 20.

Din însuși adresa 773/3 Dec. 1923 semnată de Dr. G. către procurorul General în care vorbește de cauza mea personală contra lui Dr. V. și mai ales din actul de acuza 693/924, care spune, că arestarea s'a făcut de siguranța Turda și în aceasta n'a fost amestecat Dr. G. urmează, că acuza făcută de Dr. V. nureferitoare la exercițiul misiunii sale de primprocuror ci la persoana sa privată, astfel, că Dsa ar fi trebuit dacă ar fi voit să se plângă în termenele sus-arătate de ofenză aduse personalei sale, ceea ce n'a făcut, ba din contra înainte Tribunalului s'a declarat ce-l iartă ca persoana privată, ori asemenea infracțiune fiind intuitu personal după cum arată însuși textul legii „pentru apărarea onoarei“ nu se poate concepe repararea vătămării de onoare fără ca cel vătămat să fi făcut plângere de repararea acelei vătămări.

Din constatarea, că acuza nu e privitoare la exercițiul misiunii sale de primprocuror, mai urmează, că nici autorizație Parchetului General n'a putut face inutilă cererea prealabilă de oarece pe de o parte aceasta autorizație e dată nu personal lui Dr. G. la cererea sa ci este dată din oficiu Parchetului Turda ca răspuns la raportul procurorului delegat C. No. 543/21 Martie 1924, iar pe de altă parte asemenea autorizația nici n'a mai fost indispensabilă conform art. 8, p. 6 din legea iar art. 20, 21 nici nu o mai pretinde, în fine aceasta autorizare e un act administrativ, care nu poate înlocui actul judiciar al cererii formale de pedepsire adresată forurilor de represiune care singură după art. 3 Pp. poate pune în mișcare procedura judecătorească. O asemenea cerere făcută în termenul util ar fi fost suficientă pentru tot cursul procedurii, fiindcă nu se poate imputa nici unui fel

de vătămare calificarea bună sau rea ce dă unei infracțiuni căci aceasta este atribuție forurilor judecătorești.

Faptul, că Tribunalul a schimbat calificarea de acuzație mincinoasă în denunțarea calomnioasă prin aceasta a putut numai indica calificarea și instanța competentă, dar nu a putut suprima art. 21, care cere expres cererea prealabilă cerută și de susmenționată jurisprudență după care, dacă lipsește la ridicarea legală a acuzei cererea, ce o privește necesară, camera de acuzare slinge procedura (art. 264 p. p. al.)

Dacă în procedura penală în vigoare în vechiul regat ministrul public poate în baza art. 5 Pp. ca din oficiu să urmărească pe autorul unei denunțări calomnioase în contra unui funcționar fără a mai aștepta că funcționarul calomniat să-i adreseze plângerea prealabilă, motivul este că în aceea legislație, afară de oarecari excepțiuni, cum sunt delictul de adulter, de rapire de minori și altele unde acțiunea publică nu poate fi pusă în mișcare de cât după cererea părții lezate, în toate celelalte cazuri, interesând ordinea publică ministerul publică are dreptul de a porni acțiunea publică.

Acest drept al parchetului este însă interzis de legislația din Ardeal, unde art. 21. cere expres cererea părții vătămate care e necesară și la funcționari deoarece art. 20. vorbește și de ipoteza unui delict disciplinar care nu se poate referi decât la funcționari.

De aceea s'a dispus conform dispozitivului.
Turda, la 25 Februarie 1924.

Dr. N. Iliescu,
judecător-redactor

Notă. Găsim utilă publicarea sentinței de mai sus deoarece prin detaliile și punctele de drept ce învoacă, poate servi la interpretarea în aplicare concretă a tuturor textelor codului penal, unde pentru exercitului acțiunii publice de către funcționarii publici în calitate private se cere cerere prealabilă. Nu știm dacă soluția tribunalului a fost confirmată și de Curtea de Apel. Principial și ca discuție juridică în materie ni se pare instructivă.

Aplicarea legii de reformă Agrară în Ardeal

Comisiunea I. Județiana de expropriere și improprieterire din Timiș Torontal

Hotarare No. 249—922.

Sedințe publica din 4 Noembrie 1922.

Sub președinția Dlui Ernest Ceur Aslan Consilier la Curtea de Apel, președintele comisiunii.

La ordinea zilei fiind judecarea apelului făcut de Consilier Agricol cu petiția inreg. la No. 19—IX.

922 în contra hotărârei 34—922. prinnunțată de Comisiunea de ocol pentru expropriere și impropriere arire Recaş privitoare la exproprierea moșiei minorei Elisabeta Juhoși situată pe teritoriul com. Breștovăți.

La apelul nominal făcut a răspuns Juliana Juhoși Tutrices minorei asistată de Dl. avocat Dr. Ioan Doboșan, lipsind delegații îndreptățiților.

Proceduș fiind completă și apelul în termen legal făcut, sa dat cetire cereri de apel, hotărârea apelată, și celorlalte lucrări din dosar.

Mandatarul proprietarei având cuvântul cere în primul loc că pe baza art. 60. lit. o. combinat cu 81 din regulament Comisiunea Județeană să ceară Comitetului Agrar numirea unor experți speciali cari să determine dacă moșia este de deal sau de șes.

În subsidiar arată că datele din referatul făcut cu ocazia cercetării la fața locului nu sunt exacte și anume brazi din pădure nu sunt crescuți, în mod sporadic ci au fost plantați de proprietar și în foarte mic număr.

Asemenea altitudinea nu este de 300 metri cum se arată în referat ci este cu mult mai mică. Pantele nu sunt rezezi nici terenurile accidentate așa în cât se poate ușor ara cu plugul cu aburi.

Toate aceste elemente sunt o dovadă că moșia este situată în regiune de șes.

În ce privește pădurea ea nu poate fi expropriată pentru pădurea comunală întru cât în localitate se află pădurea Statului care în primul loc urmează a fi destinată în acest scop.

Cere respingerea apelului făcut de Dl. Consilier Agricol confirmându-se în totul hotărârea Comisiei de ocol.

Declară că optează pentru cotă în trupul Bucovița tabla I. Comisiunea.

Asupra apelului de față.

Având în vedere concluziunile orale puse de mandatarul proprietarei, motivele din apelul scris a Dlui Consilier Agricol și actele dela dosar.

Având în vedere că comisiunea de ocol Recaş prin hotărârea atacată cu apel a expropriat pe seama Statului din moșia minorei Elisabeta Juhoși situată în hotarul comunei Breștovăți întinderea de 849 jug. 143 st. p. teren cultivabil lăsând pe seama proprietarei 837 jug. 1476 st. p. pădura, 400 jug. teren cultivabil 18 jug. 131 st. p. via și 19 jug. 426 st. p. intravilan cu și fără construcțiuni pe ele.

Având în vedere că hotărârea în ce privește terenul expropriat se bazează pe dispozițiunile articolului 8. lit. o. din lege moșia fiind căutată în regie proprie și considerată ca situată în regiune de șez cu cereri de improprietare pe deplin satisfăcute.

În ce privește terenul scutit de expropriere întemelază pe dispozițiunile art. 16 din lege iar relativ la pădure constată că îndreptățiții nu au cerut înființare de pădure comunală, că Dl. Ing. Silvic a opinat că pădurea e prea tineră și că în apropiere este o pădure a Statului și ca atare nu este loc a se înființa pădure comunală.

Având în vedere că prin apelul făcut de Dl. Consilier Agricol se cere în primul loc a se constată că moșia este de deal și în al 2-lea loc a se înființa pădure comunală.

Având în vedere cererea mandatarului proprietarei cu privire la expertiza bazată pe dispozițiunile art. 60. lit. o. combinat cu 81 din regulament pentru a se determina dacă moșie este de deal sau de șes.

Având în vedere că textele de lege invocate de mandatarul proprietarei se referă la expertize pentru cazuri speciale neprevăzute de lege în care cunoștințele speciale ale unui expert ar fi absolut necesare pentru a lumina Comisiunea.

Având în vedere că în ce privește determinare uhei moșii dacă este de deal sau de șes legiuitorul prin art. 31. din lege dispune în mod expres că acest lucru se face de către organele de aplicare dela capit. 6. al. legi recomandând a se ține seamă de deflinșiunea riguros științific-a pentru fiecare moșie.

Având în vedere că prin acelaș articol din regulament legiuitorul indică proporțiunea ce trebuie să fie între terenul deluros sau de șes cu privire la întinderea moșiei pentru clasarea moșiilor de deal sau de șes

Că așa dar legiuitorul prevăzând expres cine trebuie să determine dacă moșia este de deal sau de șes și normele după cari să se călăuzească, iar pe de altă parte Comisiunea având în sânul ei doi agronomi cu deplină cunoștință a chestiunilor Agrare cererea mandatarului proprietarei cu privire la expertize este inadmisibilă și ca atare urmează ar fi respinsă.

În fond

Având în vedere că pentru a determina dacă moșia este de șes cum a fost calificată de Comisiunea de ocol sau de deal cum se arată prin apelul Dlui Consilier Agricol Comisiunea prin decisul Nr. 249—922 a dispus facerea unei cercetări la fața locului care sau îndeplinit în zilele de 14 și 15 Octombrie a. c.

Având în vedere că din procesul verbal dresat la fața locului rezultă că sa constatat că terenul prezintă pante rezezi și accidentate, că cultivă grâu și celelalte paioase și porumbul dar în deosebi reuesc pomii roditorii și viță de vie.

Că predomină stejarul și fagul iar în apropiere este padurea Statului Hisiași populată de mase compacte de brad.

Că la o depărtare între 3 și 7 km. pe moșiile Lucăreși și Sușanovite sunt filoane de bazalt și granit pe suprafețe de km patrați.

Având în vedere așa dar că atât configurațiunea terenul cât și vegetațiunea și prezenta rocilor eruptive în apropiere dă notă că regiunea este de deal.

Având în vedere că acest lucru este confirmat prin harta întocmită de inspectorul serviciului Geodezic după harta Statutului major maghiar pe care se află scris că conform cotelor regiunea este deluroasă.

Având în vedere că față de aceste date afirmațiunea mandatarului proprietarei ca altitudinea este mai mică nu are nici un temei.

În ce privește alegațiunea proprietarei că brazi din pădure au fost plantați luând-o de exactă totuși nu poate întru nimic schimba situațiunea deoarece celelalte elemente arătate mai sus dovedesc în mod evident că regiunea este de deal.

Având în vedere că din menționatul proces verbal rezultă că în trupul Überland în întindere de 600 jug. mai mult de $\frac{2}{3}$ din teren este ocupat de coaste cu înclinări desul de mari iar pantele rezezi și terenurile accidentate se înălțesc des.

În trupul Bucovița ea formează restul terenului de moșie asemenea terenuri sunt în proporți de $\frac{1}{4}$ față de suprafața întregă.

Având în vedere că în ce privește terenul ocu-

pat de pădure este aproape în întregime teren de deal.

Având în vedere că după art. 31 al. B. din regulamentul se socotește ca moșie de deal aceia în care $\frac{2}{3}$ a întinderii sale terenul este deluros.

Având în vedere că în speță proporția terenului deluros față de celalalt teren este mai mare de cât cea cerută de lege.

Că așa dar primul motiv din apelul Dlui Consilier Agricol este întemeiat moșia fiind de deal și în consecință urmează a se reforma hotărârea Comisiei de ocol în ce privește cota de teren rezervată proprietății reducând-o conf. art. 8 al. C. II. la 100 jug. teren cultivabil care urmează a se rezerva proprietății în trupul de moșie indicat.

În ce privește exproprierea pădurii:

Văzând că din procesul verbal dresat la fața locului rezultă că la o distanță de 1 km, de comuna Breștovăși se află pădurea Statului Hisiași în întindere de 4000 jug, care poate fi utilizată de săteni,

Văzând că după dispozițiunea art. 32 din lege pentru înființarea și complectarea pădurilor comunale să destină de preferință și primul rând pădurile absenteiștilor și pădurile Statului.

Că așa fiind nu este loc a se expropria pădurea de pe moșia minorei Juhoși și în consecință acest de al 2-lea motiv al dlui Consilier Agricol nu este întemeiat.

Pentru aceste motive în numele legii hotărăște:

Admite în parte apelul făcut de dl Consilier Agricol cu petiția registrată la No. 19/IX 922 contra hotărârei No. 34/922 pronunțată de Comisiunea de ocol Recaș cu privire la exproprierea moșiei minorei Elisabeta Juhoși situată pe teritoriul comunei Brestovăși.

Reformează în parte acea hotărâre reducând cota de teren cultivabil dela 400 jug. la 100 jug. care se vor determina pe teren de dl Ing. în trupul Bucovița cu începere dela tabla I. spre tabla II. până la complectare. Restul terenului de 300 jug. ce se rezerva-se proprietății se va expropria în folosul Statului împreună cu suprafața de 849 jug. 145 st. p. expropriată prin hotărâre.

Confirmă celelalte puncte din hotărâre.

D e f i n i t i v ă .

Data și pronunțată în ședința publică dela 4 Noembrie 1922 în Timișoara. Președinte Ernest Ceaur Aslan, m. p.

JURISPRUDENȚA STABILITĂ

DE

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE Complectul pentru Ardeal și Bucovina

Sectiunea III. Ardeal

Taxe de consumațiune. Data aplicării legii de taxe asupra unui articol de consumațiune și taxei de producțiuni. Contravențiune constatată anterior acestei date. Recurs făcut pe motive streine de obiectul judecării. (Deciziunea No. 1321—922).

Taxe de moștenire. Liberarea unui imobil moștenit de un drept de uzufruct rezervat altei persoane, prin data unei sume anuale. Impunerea atât la taxa de moștenire, cât și la cea de cumpărare. Moștenitor având calitatea de nepot de frate al defunctului. Taxa de moștenire datorită. (Deciziunea No. 1327—922).

Impozit. Impunerea făcută cu călcarea § 11 p. 5 și § 15 al. 2.

din ordonanța No. 127000—1916, întrucât nu s'a cerut ascultarea părerii comisiei instituite pentru stabilirea valorii, ce comisiunea de reclamare era dator să obțină înainte de facerea impunerii. (Deciziunea No. 1341—922).

Cesiune de drept ipotecar. Recurs pe motiv că intabularea unei asemenea cesiuni e scutită de taxe. Taxare justă conform tabloului taxelor. (Deciziunea No. 1342—922).

Taxe de consum. Recurs verbal al Ministerului de finanțe, formulat fără indicarea motivelor. Neregularitate. § 527 pr. c.v.

Indemnizațiune de chirie. Recurs făcut de funcționari publici din Cehul Silvaniei contra refuzului Ministerului de Justiție la ce nu le da indemnizare de chirie și sporul, pe motiv că această localitate nu e comună urbană. Fonduri neprevăzute în buget. (Deciziunea No. 1347—922).

Sectiunea III. Bucovina

Erariul austriac. Dacă există mai departe, după realipirea Bucovinei, ca persoană morală de drept privat. Soluțiune afirmativă. Dacă Statul român e succesorul erariului austriac. Ordonanța din 31 Iulie 1919.

Tratatul de la St. Germain (art. 61 al. 2, 205, 205, 208). Pretențiuni dintr'un contract de transport cu Căile ferale austriace anterior alipirii Bucovinei. Reclamație lipsită de legitimația activă. Reg. CFR. § 56, 61, 76 și 96. (Deciziunea No. 1743—922).

SECȚIA III.

Decizia No. 1321/922.

Ardeal

Dosar No. 316/922.

S'a luat în cercetare recursul făcut de Ministerul de Finanțe în contra sentinței No. 4553/3—921 a Tribunalului Timișoara în proces cu Dumitru Giuriciu.

În lipsa părților, care conform legii s'au citat.

S'a ascultat raportul făcut în cauză de dl consilier Al. Peretz.

Curtea deliberând asupra recursului:

Având în vedere, că prin deciziunea Administrațiunii Financiare din Timișoara No. 83862/III—1920/21, Dimitrie Giuriciu a fost supus la amendă și confiscarea a 725 litri rachiu, pentru că l'a sustras dela plata taxei de consumațiune.

Având în vedere, că în contra acestei deciziuni condamnatul făcând apel, Tribunalul din Timișoara prin sentința No. 4553 din 1921 a admis apelul anulând lucrările ce se încheiasă contra sa.

Având în vedere, că Ministerul de Finanțe învoacă ca motive de recurs în contra sus arătatei sentințe exces de putere și violarea art. 4 și 9 din legea pentru modificarea de taxe asupra unor articole de consumațiune și înființarea unei taxe de producțiune, prin aceia, că delinquentul nu a satisfăcut cerințele art. 4 din această lege care prevede, că fabricantul este obligat a face la percepție declarațiune de materia primă ce va pune în fabricațiune.

Având în vedere, că Dumitru Giuriciu nu a fost considerat ca contravenient pentru acest fapt, și nici nu s'a aplicat în contra sa textele de lege invocate de recurent.

Că în afară de această împrejurare legea învocată de recurent nu putea fi aplicată în contra lui Dimitrie Giuriciu întrucât ea nu intră în vigoare conform articolului ultim decât dela data publicării sale în Monitorul Oficial adică la 24 Iulie 1921, și din lucrări — deciziunea Administrațiunii Financiare —

rezultă, că contravențiunea a fost constatată în 8 Septembrie 1920.

Că așa fiind recursul urmează a fi respins ca nefondat.

Pentru aceste motive Curtea în numele legii respinge recursul.

Data în ședință publică astăzi 26 Septembrie 1922.

Decizia No. 1327—922. Ardeal Dosar No. 220—921.

S'a luat în cercetare recursul făcut de Băró Bohus Lajos din Arad în contra hotărârei No. 20426/3—1919 a Administrației Financiare din Arad,

în lipsa părților conform legei nu s'au citat.

S'a ascultat raportul făcut în cauză de dl. Consilier dr. El. Balaș.

Văzând că termenul s'a așșat conform legei.

Deliberând, asupra motivului recursului că, 1. imobilul moștenit de către recurentul după Băró Bohus Zsigmond, poate fi taxat numai cu, taxă de cumpărare de 4³/₁₀% 1 și că 2 și dacă ar fi plătit și o „taxă de moștenire“, și aceeași — fiind recurentul fiul fratelui testatorului — nu poate să fie mai mult de numai 5%;

Curtea, Având în vedere că, conform convențiunii de moștenire, imobilul care l'a moștenit recurentul, a fost grevat în total cu dreptul de uzufruct pe viață al lui Groz Breda Victorie;

Având în vedere că, în acelaș timp s'a convenit între părși că, recurentul a liberat imobilul moștenit de acest uzufruct în astfel de mod, că s'a obligat că în locul acestui drept de uzufruct va plăti pe toată viața lui Groz Breda Victorie suma anuală de 1400 coroane, și prin urmare imobilul va trece imediat în posesiunea sa liberă;

Având în vedere deci, că imobilul moștenit a trecut în proprietatea și în posesiunea recurentului cu o sarcină anuală de 14.000 coroane.

Având în vedere că astfel fiind hotărârea atacată confirmând taxarea făcută sub No. As. h. 3663—1918 de către percepția din Arad, a procedat just și legal, deoarece pe baza „notei oficiale 3-a“ al titlului 95 b, din „Tabloul taxelor“, (Illeteki dijjegyzék), și pe baza § 616) din „Regulamentul taxelor“ (Illetékszabályok) persoanele enumerate în punctul B) d) 2) al aceluiași titlu 95, între care aparține și recurentul, trebuie să fie taxate atât cu „taxa de moștenire“ cât și cu taxa de 1³/₁₀%, după partea negrevată a succesiunii (în speță 323.980 cor.), iar cu „taxa de cumpărare“ de 4³/₁₀% după partea cea generală („în speță 140.000 cor.) că astfel fiind, motivul 1) al recurentului este neintemeiat;

Având în vedere însă că conform procesului-verbal de desbateri asupra moștenirii, recurentul fiind nepotul defunctului adică fiul fratelui testatorului, conform punctului B) d) 2) al titlului susmenționat 95 este taxabil numai cu o taxă de moștenire de 5% după valoarea, fără sarcini a succesiunii 323.980 cor.); că astfel fiind acest motiv 2) al recursului este întemeiat.

Pentru aceste motive, Curtea, în numele legii, Admite recursul în parte.

Casează hotărârea de sub No. 20426—19 III a Administrației Financiare din Arad făcută în contra lui Băró Bohus Lajos și îndrumă aceiași Administrație Financiară ca conformându-se considerentelor de mai sus, să hotărască din nou.

Data în Camera de Consiliu la 29 Sept. 1922.

Decizia No. 1341—922 Ardeal Dosar No. 4296—921

S'a luat în cercetare recursul făcut de raportorul financiar Andor Barsony în contra hotărârei No. 37—1918 și 1919 a Comisiunii de reclamare din Arad.

În lipsa părților care conform legei nu s'au citat.

S'a ascultat raportul făcut în cauză de Dl. Consilier Dr. El. Balaș.

Curtea, Deliberând, Asupra recursurilor; Văzând că, deși contribuabilul a ținut registrele și a produs comisiunii bilanțul, socotelile de câștig și de pierdere precum și inventarul autenticat, în contra cărora nu s'a făcut nici din partea comisiunii vre'o obiecțiune nici din partea raportorului financiar, așa că aceste documente urmează să fie considerate ca aflate în regulă;

Văzând că, cu toate acestea impunerea s'a făcut cu călcarea dispozițiilor cuprinse de p. 5 §. 11 și de aliu 2 §. 15 din ordonanța No. 12700—1916.

Văzând, că raportul financiar a propus înaintea comisiunii că, averea contribuabilului în anii 1917 și 1918 să fie stabilită în sumă de 1,300.000 coroane; și că contribuabilul cu prilejul desbaterii față de comisiune a contestat exactitatea acestei propuneri, pe care însă raportul financiar a susținut-o și mai departe.

Văzând că, pentru atari cazuri pe 5 §. 5—76 din sus citata ordonanță prescrie în mod obligator că raportul financiar să ceară ascultarea părerii „comisiunii instituită pentru stabilirea valorii“ iar comisiunea de reclamare este datorată să obțină această părere, înaintea facerii impunerii;

Văzând că dispoziția această obligatorie, nu s'a îndeplinit în speță, nefăcându-se nici cererea de către raportul financiar, nici nu s'a luat dispozițiunea de a se obține părerea sus arătată de comisiunea de reclamare, și că deci s'a călcat legea și în această privință;

Pentru această motive Curtea în numele legii, Casează din oficiu hotărârile de sub No. 57—1918 și 58—1918 a Comisiunii de reclamare din Arad dată în contra lui Bărsony Andor și îndrumă aceiași Comisiune ca conformându-se considerentelor mai sus invocate și întru cât va crede de cuviință și dispozițiilor din §-ul 77 al citatei ordonanțe, să desbata și să judece din nou.

Data în Camera de Consiliu azi 3 Octombrie 1922.

Decizia Nr. 1342—922 Ardeal Dosar Nr. 914—921

S'a luat în cercetare recursul făcut de Doctor Fodor Bela în contra hotărârei No. 1124 Feb. 1919 a Administrației Financiare din Csikszereda.

În lipsa părților care conform legei nu s'a citat;

S'a ascultat raportul făcut în cauză de Dl. Consilier Dr. El. Balas.

Văzând că termenul s'a așșat conform legei.

Curtea, Deliberând, Asupra motivului recursului că, în cazul când un drept ipotecar este intabulat în favoarea oricărui și mai târziu acest drept intabulat s'a cesionat altuia, atunci intabularea acestei cesiuni este scutită de taxă,

Curtea, Văzând că conform dispozițiilor cuprinse în alineatele I. și II. ale punctului c) (al titlului 16 D) din „Tabloul Taxelor“ („a illetéki Dijjegyzék“): scutirea de taxă are loc numai în cazul când aceiași creanță este intabulată din nou în favoarea aceluiași creditor, iar scutirea nu poate să

ai loc în cazul, când s'a schimbat și persoana creditorului;

Văzând că în speță, în urma cesiunii s'a schimbat creditorul întrucât în locul lui Lengyel Janos ca creditor a intrat Doctor Fodor Bela; conform dispozițiilor mai sus invocate, taxarea după intabularea cesiunii s'a făcut just și legal și că deci, recursul este neintemeiat;

Pentru acest motive Curtea în numele legii Respinge recursul:

Data în Camera de consiliu astăzi 3 Oct. 1922.

Decizia No. 1346—922 Ardeal Dosar No. 2150—922

S'a luat în cercetare recursul verbal făcut de către delegatul fiscolei înaintea Tribunalului Zalău în contra sentinței aceluiași Tribunal No. 2175 Aprilie 1921.

În lipsă părților care au fost citate în regulă; S'a ascultat raportul făcut în cauză de Dl. Consilier Al. Perez.

Curtea, Deliberând, Asupra recursului;

Având în vedere că Dr. Rimely Carol a fost supus prin decizia No. 26359—921 a Ministerului de Finanțe Directoratul General din Cluj la amendă și la taxa îndoită pentru că a sustras dela plata taxelor de consum băuturile spirtoase prevăzute în procesul verbal.

Având în vedere că în contra arătatei deciziuni condamnatul făcând apel Tribunalul din Zalău prin sentința No. P a. 2175—4 1921, a admis apelul și-a reformat deciziunea Ministerului rămând ca apelantul să achite numai taxa și interesele datorite fiscolei pentru cantitate 216 litri de rachiu.

Având în vedere că Ministerul de Finanțe a declarat recurs verbal înaintea Tribunalului în contra sentinței ce a pronunțat fără să indice motivele pe care își întemeiază recursul.

Având în vedere că recursul nefiind formulat în condițiile paragrafului 527 din procedura civilă urmează a fi respins ca nefiind regulat introdus.

Pentru acest motive, Curtea în numele legii, Respinge recursul.

Data în ședințe publică astăzi 3 Oct. 1922.

Decizia No. 1347/922 Ardeal Dosar No. 643/922

S'a luat în cercetare recursul făcut de Alexe Ince și alții în contra hotărârei No. 575/922, a Ministerului de Justiție Directoratul General Cluj.

În lipsa părților care conform legii s'au citat; S'a ascultat raportul făcut în cauză de Dl. Consilier Dr. El. Balaz.

Curtea Deliberând. Având în vedere că îndemnită de chirie și sporul reclamat de recurenți, li se refuză pe motiv că Cehul Silvaniei nu este comună urbană, care după buget și după ordonanțele invocate de recurenți, nu îngăduie asemenea plată;

Având în vedere că din răspunsul Ministerului de Justiție se vede că acel Minister întocmindu-și bugetul ce este în căderea sa de a-l face, a socotit comuna Cehul Silvaniei drept comună rurală cum se constată că este considerată din punct de vedere administrativ.

Considerând că recurenții invoacă cum că comuna Cehul Silvaniei trebuie să fie socotită drept comună urbană, deoarece din punctul de vedere al impozitelor este socotită drept comună urbană ca o comună cu mult mai mult de 3000 locuitori și ca

alare fiind astfel socotită în ce privește impozitele, nu poate fi considerată astfel din punctul de vedere al indemnizării de chirie și al sporului.

Considerând că împrejurarea ca Cehul Silvaniei este socotită ca asimilată comunei urbane din punctul de vedere al impozitului, că fiind o comună cu mai mult de 3000 locuitori, nu schimbă calitatea ei de comună rurală, când din punct de vedere administrativ ea este privită drept comună rurală; aceasta cu atât mai mult cu cât din nici un act legal administrativ nu reese, că ar fi fost transformată Cehul Silvaniei din comună rurală în comună urbană.

Considerând că în aceste condițiuni Cehul Silvaniei fiind socotit drept comună rurală din punct de vedere administrativ, care îi determină caracterul și în ce privește indemnitatea de chirie și de spor, cu drept cuvânt Ministerul de Justiție nu le servește indemnitatea de chirie și sporul ca pentru comunele urbane;

Considerând că chiar dacă alte Ministere, în ce privește această indemnitate și spor, privește pe funcționarii depinzând de ele din Cehul Silvaniei, ca făcând parte din o comună urbană, pe temeiul clasării din legea impozitelor s'au pe alte considerațiuni de echitate — streine principiilor de mai sus, cea împrejurare nu constituie un temei legal de a le servi și celor depinzând de Ministerul de Justiție asemenea indemnitate și spor, când baza legală lipsește oricât de încheitabil ar fi, desigur de a trata diversii funcționarii din aceiași localitate în ce privește aceiași indemnitate și spor, admitându-le unora și refuzându-le altora.

Considerând că la această soluțiune câtă a se ajunge mai ales că prin buget nu sunt prevăzute fondurile oferente unor asemenea indemnități și sporuri și precum același buget formează lege față de funcționarii în ce privește măririle de salariu, indiferent de prevederile bugetare ale legii ungare pentru asemenea categorii de funcționari, ce este modificată astfel prin buget, același buget trebuie să formeze lege și față de cheltueli așa cum sunt trecute prin el.

Pentru aceste motive Curtea în numele legii respinge recursul.

Data în ședință publică azi 2 Octomrie 1922.

SECȚIUNEA III. BUCOVINA.

Decizia No. 1843/822. Bucovina Dosar No. 2016/922

În procesul Societății Noch und Tiefsaugesellschaft în Cernăuți, reclamantă, prin Av. Dr. M. Fokschaner în Cernăuți în contra CFR, prin procuratura de finanțe în Cernăuți, pârâtă, pentru 2165 coroane 60 heleri.

S'a luat în cercetare reviziunea pârâtei în contra deciziuni Curții de Apel Cernăuți din 4 Martie 1921 Bc. 486/920, prin care s'a respins apelul pârâtei și s'a confirmat sentința Tribunalului Cernăuți din 12 Maiu 1920 Cg. III. 66 19/9.

În lipsa părților care, conform legii, nu s'au citat. S'au ascultat raportul făcut în cauză.

Curtea Deliberând Asupra reviziunii.

Racurenta invoacă greșită aplicare a legii (paragraf 503 p. 4 proc. civ.) pe motiv, ca Căilor Ferate Române le lipsește legitimația pasivă, de vreme ce fostul Erar Austriac există mai departe ca persoană morală de drept privat, purtător de drepturi și obligații, ca așa dară erariul austriac trebuia chemat în judecată, nu însă căile ferate române. Acest fel de a

vedea este intemeiat. Avera Statului Austriac există mai departe ca erar i. r. cât timp nu se va fi făcut despărțirea completă între Statele, care s'au format respective s'au mărit prin desmembrarea Austriei și cât timp nu-i va lua locul pe cale de legislație o altă formațiune de drept; și art. 7 al Decretului lege, din 16 Iunie 1919 No. 1580 prevede, că pentru lichidarea averei fostului Stat Austriac nu se va încuviința nici o execuțiune s'au măsură provizorie în favoarea unei creanțe contra erariul i. r.

Acest text admite deci continuitatea erariului i. r.

Pe de altă parte realipirea Bucovinei la Statul Român nu are drept urmarea a succesiune a fiscoului român cu privire la obligațiunile erariului Austriac. Nu există o normă de drept privat, care ar statua din titlul acesta o succesiune universală. Codul civil cunoaște o succesiune universală numai la moștenire și la dreptul Statului de a lua în primire o moștenire vacantă. Cu o succesiune singulară am avea a face însă numai atunci, dacă hotărul de pace i-ar impune Statului Român, să ia asupra sa obligațiunile fostului Stat Austriac sau dacă Statul Român, independent de tratatul de pace, ar fi admis și recunoscut o astfel de obligațiune. Nici una nici alta însă nu este cazul. Statul Român n'a recunoscut niciodată obligațiune de a plăși creanțe particulare ale Statului Austriac. Din potrivă ordonanța Ministerului delegat al Guvernului Român din 31 Iulie 1919 Nd. 72, după ce spune, cu erariul i. r. există mai departe ca subiecte de drepturi și obligațiuni, care privesc erariul i. r. se vor purta în numele acestuia de procuratura de finanțe ca fiduciar, iar părerea că Statul Român este succesorul erariului i. r., trebuie energie combătută. Ori cât ar privi ordonanța această serviciul interior al procuraturii de finanțe, ea își are importanța și din punctul de vedere, că Statul Român declară, că nu vrea să fie considerat drept succesor al vechiului Stat Austriac și nu vrea să recunoască obligațiunile fostei Austriei.

Iar tratatul dela Sf. Germain, ratificat de către România și publicat în Monitorul Oficial la 26 Septembrie 1920 No. 140, dispune în art. 208, că Statele, cărora li s'a transferat un teritoriu al fostei Monarchii Austro-Ungare s'au care sau născut din desmembrarea acestei Monarchii, vor dobândi toate bunurile și proprietățile, ce aparțin Guvernului Austriac din trecut sau actual și situate pe teritoriile respective. Pe de altă parte art. 203 prevede, că fiecare din aceste State vor trebui să-și asume răspunderea unei părți din datoria fostului Guvern Austriac, garantată cu drumuri de fier, mine de sare s'au alte bunuri, de asemenea răspunderea unei părți din datoria fostului Guvern Austriac, negarantată și reprezentată prin titluri în amândouă cazurile așa cum era constituită la 28 Iulie 1914. Se prevede deci expres, că Statul Român va răspunde numai pentru o parte corespunzătoare a datoriei publice, constituită înainte de 28 Iulie 1914, așa dară nici măcar pentru datoria de războiu (vezi art. 205). Alte obligațiuni nu s'au impus prin tratat, prin urmare nici plata a oare căror creanțe ale unor particulari față de fostul Stat Austriac. Art. 61 al 2. prevede, că eventuale convențiuni ulterioare vor regula toate chestiunile, care nu s'au regulat prin tratat și care ar putea lua naștere din cedarea Bucovinei. Atari convențiuni în privința creanțelor particularilor până acuma însă nu s'au publicat. Dacă prin tratat s'ar fi voit a se impune Statului Român răspunderea

pentru pretențiunile particularilor, acesta s'ar fi pre văzut expres, tot așa cum s'a spus, că statul Român va dobândi bunurile și proprietățile, iar pe de altă parte, că va răspunde pentru o parte din datoria publică.

Astfel fiind, Statului Român îi lipsește legitimația pasivă, de vreme ce este chemat în judecată pentru o pretențiune dintr'un transport cu căile ferate Austriace, pretențiune care a luat naștere în anul 1918 înainte de unirea Bucovinei cu vechiul Regat.

Chiar și numai pentru acest motiv reviziunea urmează a se admite și a se reforma deciziunea atacată astfel, că acțiunea se respinge.

Dar și în a doua privință motivul invocat al greșitei aplicări a legii este întemeiat, lipsind pe de altă parte reclamantei legitimație activă.

Pentru a cere suma din acțiune, reclamanta se întemeiază pe un contract de transport. Contractul de transport este perfect, când căile ferate au luat în primire scrisoarea de trăsură și au primit marfa pentru transport (paragr. 61, p. I. al regulamentului pentru căile ferate). În paragraful 56 al acestui regulament se arată, ce este obligatoriu de a trece în scrisoarea de trăsură și ce se poate trece fără a fi obligatoriu. Scrisoarea de trăsură arată ca destinatar. Administrația țării Bucovina.

Insemnarea „pentru Societatea de Construcțiuni“ n'are nici o importanță și nu obligă căile ferate. Acesta prevede expres și precis textul paragrafului 56 punctul 6 al regulamentului pentru căile ferate. Este fără importanță ca marfa îi aparțină reclamantei și că marfa a fost expediată la adresa Administrației numai pentru că Societatea reclamantă urma să o furnizeze Administrației și era obligată să facă să se trimeată marfa la adresa Administrației. Destinatar este și a rămas Administrația Bucovinei. Odată ajunsă marfa la locul de destinație, numai Administrația Bucovinei, este în drept să valorizeze drepturile din contractul de transport contra căilor ferate. (paragraf. 76.99 din regulamentul pentru căile ferate). Pentru a legitima pe reclamantă, Administrația trebuia să-i cedeze drepturile din scrisoarea de trăsură, ceea ce nu s'a făcut.

Astfel fiind reclamantei îi lipsește legitimația activă.

Pentru aceste motive Curtea. În numele legii. Admite reviziunea, reformează deciziunea Curții de Apel Cernăuți din 4 Martie 1921, Dc. 486—20—4, astfel, că respinge acțiunea.

Obligă pe reclamanta Societate Hoch und Tiefbaugesellschaft să plătească Căilor Ferate Române prin procuratura de Finanțe 420 lei cheltueli de proces 469 lei cheltueli de Apel, și 403 lei cheltueli de reviziune în termen de 14 zile sub urmările execuțiunei silite.

Data în Camera de Consiliu astăzi 27 Noiembrie 1922.

INFORMAȚIUNI

O delegațiune numeroasă a „Cercului de studii penale“ din București și-a anunțat sosirea la Cluj pentru ziua de 4 Mai. Veniți în scopul studierii penitenciarelor din Aiud, Gherla și Cluj, penaliștii de seamă ai țării vizitează și capitala Ardealului. Vom reveni.

Comentariul Codului civil Austriac

Introducere

Despre legile civile în general.

(Uimare)

Este normă de drept că creditorul își poate indestula creanța existentă și ajunsă la scadență din banii numerari ai debitorului cari au ajuns în posesiunea creditorului în mod legal și fără un scop sau destinație specială și că poate face aceasta făcându-și dreptate el însus, dacă există împrejurări care fac ca exercitiul acestui drept (a-și face dreptate singur) să fie motivat și just; cum din dosar reiese că copiii bărbatului reclamantei sunt fii vitregi ai ei și că prin urmare, reclamanta putea presupune că acești fii vitregi nu-i vor recunoaște dreptul, vor refuza plata și vor zădărnici valorificarea dreptului: este evident că reclamanta avea dreptul să-și indestuleze creanța făcându-și dreptate singura; deci instanța de apel a procedat bine declarând că din banii luați de către părâți dela reclamantă 400 cor. sunt proprietatea reclamantei și condamnând părâții la plată“.

Această decizie este foarte interesantă pentru că ambele părți i-și făcuseră dreptate singure: văduva reținuse banii, iar fii i-au luat dela ea. Instanța declară că primul act era just, iar cel de al doilea nu.

În mod expres admite dreptatea făcută în mod arbitrar: legea chiriilor din 26 Martie 1924 art. 15. Conform acestui articol „*neplata chiriei la termen atrage după sine desființarea de plin drept, fără somație sau judecată a contractului de închiriere în favoarea proprietarului*“. Această dispoziție nu poate fi interpretată altfel decât numai ca dând proprietarului dreptul de a evacua pe fostul chiriaș, fără intervenție judecătorească. Dacă raportul de drept a încetat de plin drept, proprietarul nu trebuie să mai tolereze uzurparea proprietății sale. Evacuarea fostului chiriaș este deci în acest caz *legitimă apărare* față de ocuparea pe nedrept a apartamentului.

Rezumând cele spuse, trebuie să constatăm că dreptul de a-și face dreptate singur, este recunoscut în dreptul nostru numai în caz de legitimă apărare sau în cazurile care sunt aproape de legitima apărare. Cazul Nr. 17 de mai sus se poate deasemenea,

foarte bine concepe și ca legitimă apărare.

În toate celelalte cazuri, interdicția cuprinsă în art. 19 C. C. trebuie considerată ca existentă.

7. Care sunt consecințele actului injust prin care ne-am făcut dreptate?

Conform art. 19 răspundem pentru aceasta. Deci, suntem obligați să restituim obiectul luat, să plătim paguba. Dar dacă avem dreptate?

Art. 345 și 1464 C. C. nu rezolvă această problemă, pentru că conțin și alte condițiuni. Deci, nu se poate aplica nici art. 346 conform căruia judecătorul trebuie să ordone restituirea chiar fără a ține în seamă un drept mai tare.

Să punem cazul că am luat lucrul meu dela comodatar, făcându-mi dreptate singur. Poate comodatarul să ceară restituirea lucrului, chiar dacă nu există îndoială că a expirat comodatul (art. 972)? De sigur că nu, pentru că norma de drept „*dato petit qui id petit quod mox rediturus est*“ îi pune piedică. Nu poate cere un lucru pe care trebuie să-l restituie imediat. Cel care a acționat în mod arbitrar, răspunde pentru acest mod de procedare, dar altfel raportul de drept nu se schimbă. Dacă am dreptul să cer ceva pe calea acțiunii la instanța judecătorească, pot să-mi satisfac dreptul și în mod arbitrar, numai răspund pentru paguba cauzată prin alegerea acestui mod de procedare. (Dacă categorizările obișnuite ar avea o valoare oarecare, am putea spune că procedarea arbitrară este un delict civil). Deci, nu răspundem pentru acțiunea noastră, dacă am exercitat în mod arbitrar un drept pe care l'am fi putut exercita și pe calea justiției, dar răspundem pentru paguba cauzată prin evitarea justiției. Iar la stabilirea răspunderii instanța va avea în vedere împrejurările și dacă poate constata că dreptul nostru era periclitat și ajutorul judecătorească ar fi venit târziu, va aplica regula că paguba a fost cauzată de cealaltă parte.

Exemple:

a) Depozitarul nu restituie lucrul depo-

mentului. Deponentul, în loc să se adreseze justiției, ia înapoi lucrul cu de-a sila, spărgând încăperea în care ținea lucrul depozitarul. Depozitarul nu poate cere restituirea lucrului ci numai paguba cauzată prin stricarea rezervorului.

b) Acelaș caz cu deosebirea că depozitarul vânduse altuia lucrul care urma să fie predat cumpărătorului a doua zi. Cumpărătorul, în caz de tradițiune (predare) ar dobândi drept de proprietate inatacabilă, cu toate că vânzătorul nu este proprietar (art. 367 C. C.) Deponentul nu răspunde nici pentru paguba cauzată prin stricarea rezervorului, pentru că deponentul n'avea alt mijloc pentru a împiedeca pierderea definitivă a proprietății. Deci depozitarul, vânzând lucrul altuia, a cauzat necesitatea inevitabilă a spargerei rezervorului.

Jurisprudență.

18. Curtea de Apel Pécs G. 71—1908. Pârâtul dăruise reclamantului o vacă în vederea căsătoriei plănuită între fiul reclamantului și fata pârâtului. Părțile renunțând la căsătorie, pârâtul a luat vaca dela reclamant. Reclamantul cere restituirea vacii. Curtea: „În urma ruperii logodnei ori cel care făcuse o prestațiune oarecare pentru familia logodnicilor în vederea viitoarei căsătorii, este în drept a cere restituirea lucrului prestat. În spetă, chiar dacă se admite că pârâtul și-a făcut dreptate singur: în procesul de față, care nu este îndreptat la re pozițiune sumară ci la însuș valorificarea dreptului de posesiune, dreptul reclamantului este nimicit prin norma de drept privat că atunci când cineva își face dreptate singur, partea cealaltă nu dobândește drept la restituirea îndestulării procurate în mod oprit (adică nu poate cere ca agentul să-i restituie lucrul ce a luat cu de-a sila, fără intervenția instanței, în speță vaca), ci procedarea arbitrară dă drept celeilalte părți numai să ceară reparațiunea daunelor cauzate“.

Jurisprudența este prea vastă în domeniul dreptului penal. Cum însă aceste deciziuni privesc aplicarea codului penal, ele nu pot fi luate în considerație în dreptul civil care, după cum am spus, stabilește alte sancțiuni. Cu toate acestea, cităm următoarele deciziuni:

19. Curia (Büntetőjog Tára VI. 268) Nu poate fi pedepsit proprietarul casei care a dat afară din apartamentul închiriat pe chirie, care după expirarea contractului n'a voit să evacueze locuința.

20. Curia (Büntetőjog Tára XV. 29)

Achită pe proprietar în asemenea caz:

21. Curia (B. T. XV. 57). Achită pe proprietar care a scos ușile și ferestrele din apartamentul ocupat de chiriaș al cărui contract a expirat.

22. Curia (B. T. XV. 157). Caz analog, achitare.

23. Curia (B. T. XXIII. 179). Analog cu 19.

24. Curia 302—93. Proprietarul casei a dat afară mobilele chiriașului care a amânat evacuarea peste termen. Achitare.

25. Curia (Döntvénytár VII. 104). Acuzatul a luat 3 perne din locuința părții lezate, pentru a-și asigura creanța. Achitare.

26. Curia (Döntvénytár XVII. 121). Acuzatul a luat înapoi lucrurile vândute pentru care cumpărătorul n'a plătit prețul. Achitare.

Deciziuni în sens contrariu:

27. Curia (Döntvénytár II. 101). Acuzatul a luat vaca lui E și a vândut-o, pentru că E nu i-a plătit datoria sa. Condamnare pentru furt.

28. Curia (Döntvénytár XIX. 42). „Furtul nu este exclus prin faptul că făptuitorul are o pretențiune justă sau prezumată față de acela al cărui lucru îl ia cu scopul de a și-l însuși. La această regulă excepție are loc numai în virtutea analogiei bazate pe art. 80 din C. P. Faptul că cineva își face dreptate singur, nu exclude pedepsirea furtului“.

Se întinde și asupra chestiunii răspunderii civile cazul:

29. Curia (Döntvénytár XX. 120). Acela care își îndestulează o pretențiune fără intervenție judecătorească din lucrurile ce i-au fost date ca amanet, nu se pedepsește, Totuș în astfel de cazuri există răspundere civilă“.

30. Curia (Döntvénytár XXII. 94). Muncitorul care având drept la o cotă din recollă, se introduce în casa în care se găsește grâul și ia atâta cât i-se cuvine, comite furt, pentru că grâul nu era în proprietatea sa ci el avea numai o pretențiune.

Se vede din toate acestea că practica judecătorească nu admite procedarea arbitrară. Dacă achită ca în genere atunci când proprietatea este discutată, face aceasta pe baza că lipsește intenția de a însuși pe nedrept lucrul, deci lipsește un element constitutiv al stării de fapt prevăzute de codul penal. Nu achită niciodată pe baza principiului că un drept chiar neîndoielnic poate fi valorificat cu evitarea instanțelor judecătorești.

De lege ferenda nu putem aproba această

jurisprudență: Interdicția cuprinsă în art. 19 C. C. este bazată pe ficțiunea că justiția poate să apere în toate cazurile drepturile periclitate. Ca toate dispozițiunile sugerate de o ficțiune, și aceasta este greșită. Când este evident că întârzierea cauzată prin sesizarea justiției poate atrage după sine pierderea dreptului, trebuie să am libertatea de a-mi face dreptate singur. Sistemul codului, exprimat în art. 19 și în celelalte articole citate, deși este destul de liberal, pentru că stabilește numai responsabilitatea dând judecătorului puterea de a aprecia, are totuș cusurul că nu pune la adăpost pe agent nici chiar atunci când dreptul său precum și periclitarea acelu drept sunt evidente.

PARTEA I.

CAPITOLUL I.

II. Drepturile persoanelor după calitatea vârstei sau după lipsa uzului rașionii.

Art. 21. Aceia cari din cauza lipsei de etate (vârstei) a slăbirii minții sau din alte raporturi nu sunt capabili să și conducă singuri afacerile, stau sub deosebita protecțiune a legii. La aceștia aparțin: copiii cari nu au trecut de șapte ani; adolescenții cari n'au trecut de 14 ani și minorii cari n'au trecut 24 ani deplin; apoi: furioșii, nebunii, imbecilii cari au pierdut definitiv uzul rașionii, sau cari sunt cel puțin incapabili să prevadă urmările faptelor lor și încă acela, cărora judecătorul le-a interzis să-și mai administreze averea lor fiind declarați risipitori; în fine absenții precum și comunitățile.

Art. 22. Chiar și pruncii ne născuți încă din momentul zămislirii au drept la protecțiunea legilor. Intru cât privește drepturile lor proprii și nu drepturile terțului ei se consideră ca născuți, însă un copil născut mort este considerat în vederea drepturilor rezervate lui sub condiție de viață, ca și cum nu ar fi fost conceput vreodată.

Art. 23. In caz de indoială, dacă un prunc a fost născut viu sau mort, se prezumă, că a fost născut viu. Cine pretinde contrariul trebuie să dovedească.

Adnotări.

Art. 21. C. C. 1. Textul reproduce traducerea maghiară. In textul german, între cuvintele „să-și conducă” și „singuri afacerile” se mai găsește cuvântul „gehörig” (cum trebuie). La sfârșitul articolului am tradus „comunitățile”, în conformitate cu traducerea

Corjescu. In textul german și maghiar găsim: „Gemeinden”, „községek”.

2. Protecțiunea legii se manifestă parte prin faptul că persoanele care nu-și pot conduce afacerile, nu pot încheia contracte sau cel puțin contracte oneroase fără aprobarea tutorelui sau curatorului lor sau chiar fără aprobarea autorității tutelare (sedria orfanală), iar în parte prin faptul că prescripțiunea drepturilor lor stă sub norme speciale (art. 1472, 1775, 1485, 1494, 1496).

3. Se bucură de această protecțiune:

- a) minorii (în traducerea Corjescu s'a lăsat afară limita de vârstă de 7 ani);
- b) nebunii și cei slabi la minte;
- c) risipitorii.

Detaliile urmează în capitolul despre tutelă și curatelă.

4. Femeile nu stau sub desebită protecțiune a legii. In genere au aceleași drepturi ca și bărbații.

Excepții:

- a) Nu pot fi tutori (fac excepție mama și soția);
- b) devin majore prin căsătorie fără considerație la vârsta lor (bărbați numai când au împlinit 21 ani);
- c) pot cere pensie alimentară dela bărbat (bărbatul n'are acest drept față de soție);
- d) pot cere întreținerea prevăzută de art. 1242., 1243 C. C.

Femeia maritată n'are nevoie de autorizația bărbatului pentru încheiere de contracte, luarea de obligațiuni sau dobândire de drepturi.

Art. 22. C. C. 1. Personalitatea sau „omul” începe cu terminarea nașterii, adică prin despărțirea corpului celui născut de corpul mamei. Tăierea buricului nu este condițiune. Trebuie să se fi născut viu, chiar dacă moare imediat după naștere. Condițiunea ca copilul să fie capabil de a trăi (habilis vitae), nu se pune (contr. C. civ. francez și cel din Baden).

Codul stabilește presumpțiunea că copilul s'a născut viu (contr. dreptul maghiar care nu stabilește nici o presumpțiune). Controversa, dacă această presumpțiune se aplică și la avort, nu prezintă interes.

(Va urmă).

Dr. Ștefan Laday.